

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

V. Calvinus rebus novis studens, Geneva eiectus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

se videret, imprecatione usum, hac scilicet, ut in tanta necessitate auxilium ferre recusantis studis ac vite tranquillitati, quam unice quærebat, Deus maleficere vellet. Quibus verbis territus, cæpti itineris consilium omiserit. Hic ille Farellus est, quem Calvinus collegam suum passim appellat, qui postea de Carnis resurrectione dubitare cœpit, ut ex Calvinus ad eum scripta epistola videre est. Non multo post Calvinus Catechismi sui telam exorsus, brevi eam pertexit, sumpta à Carostadio forma: quod opus Calvinus sc̄tatoribus ita placuit, ut Excellentens vulgo καὶ ἐξοχὸν appellaretur.

IV. Calvinus Genevæ latibulum fortitus, trium illorum popolarum quib⁹ merces suas per Galliã distrahas commiserat, memoriam nondum deposuerat. Quare per epistolã venire eos ad se iussit. Sic diversis viis iter ingressi ac Genevã appulsi eorum quæ à se gesta essent, Calvino rationes reddiderunt, & quæ porro spes esset, ostēderunt. Huic consilio Sanvertunianus Pictaviensis Senator quoque interfuit. Illos auditos ac de rebus omnibus diligēter instructos, Calvinus in Galliã remisit. Præcipuus eorum conatus circa scholasticam juventutem corrupendam versabatur. Norãt quippe nullibi facilius veneni huius contagionem adhærescere, nec ullibi brevi temporis spatio latius proferpere. Ad universitates quippe omnes fere confluunt qui præcipua olim in Republica munerata sunt obtenturi. Et illi quidem quamvis ex æquo mandata strenue exsequerentur, nō tamen omnes eodem utebantur successu. Bonus homo in primis juventutis in Pictaviensi Academia literis operam stantis cereos animos facile corrumpebat ac quocumque vellet steterat: quinetiam in Nobilium ruri habitantium domos irrepens, plerosque Calvinus dogmatis inficiebat. Primi ex his erant Fajus in agro Angolismensi, Veracus in Pictonibus. Mirambellus in Santonibus. Nō idē successus eis Tolosæ fuit, ubi scholarium actiones & studia diligenter à Præceptorib⁹ observabantur. Et sane æterna laude dignissima hæc urbs est, quæ licet post Luteriam maxima civium atque advenarum frequentia abundet, & regionibus hæresi infectis undiq; cincta sit, in Catholica tamen fide cōstanter perseveravit, adeoque ne unam quidē familiam intra muros suos habet, quæ non sub Catholice Ecclesie legib⁹ vivat. Vernovius unus ex novi Evangelii præconib⁹ dum Genevã revertitur, Chamberiaci deprehensus, cum quatuor sociis flammis fuit exustus. Ramassator post multos labores in Arvernens mor-

tuus est. Bono homine vero quid factū sit, nos scire

V. Porro Calvinus formam à Farellis introducã, illi quæ apud Bernates est conformem, sequi nolens, omnia pro lubitu suo mutare instituit. Et velut homo erat imperiosus & intolerabilis arrogantiæ, sic in omnibus supremã sibi auctoritatē vindicabat. At conatibus ejus magistratus urbanus ac Syndici sese opposuerunt, nihil prius habentes quã ut cum vicinis suis & confederatis eandē religionis, ac præsertim in Cœna administranda formã retinerent. At Calvinus natura ferrox ac ferus etiã nemini omnino voluit cedere; eoq; Cœnã ex forma quam ipse invenerat administravit, hoc ad sui augendam existimationem pertinere existimans, si à nemine quidquam præscribi sibi pateretur. Quæ res turbas non leves in civitate excitavit; eoq; tandem res rediit, ut Curatus quidam Augustinianus quondam eremita, apostata, à Calvino Basilea accersitus, in carcerem conjectus sit. Quoniam verotum Paschatis festum instabat, Senatus Mario cuidam concionandi Cœnamq; administrãdi provinciam dedit. Sed hic Calvinus minis territus, clanculum se subduxit. Tum Farellus & Calvinus ad concionandum progrediuntur, populo tamen persuadere non potuerunt, ut novo illo ritu Cœnæ Domini participarent. Sic ergo non sine gravissima populi offensione Paschatis festum sine Paschali illa celebritate ac cōmunione abiit. Calvinus ipse dicit, quamvis natura timidus esset, coactum se nihilominus, ad sedandas istas controversias, vitam suam præsentis periculo objecisse. Mirum vero est quam in omnibus homo hic timiditas suam præ se ferat, ac pæne ostendat; adeo ut jam morti vicin⁹ circumstantibus Ministris non semel dixerit: *Equidem illud vobis affirmo, si fratres, me natura timidum esse & meticulosum*. At tam scripta ejus quam ab ipso excitati motus longe aliud testatur. Sed ad magistratum Genevensem redeo: qui metuens ne Calvinus & socii monstri quid alerent, & mutationē in Republica molirentur, Farellum, Calvinum, eorūq; asseclas proseripserunt. In hoc exsilio Calvinus à Zacharia quodam vehemēter fuit oppugnatus ac prostratus. Zacharias is Belga fuit natione, Theologiae Doctor, qui Anno MDCXXXIII. Bernæ Helvetiorum cum Calvino disputationem suscepit. Quum vero Calvinus cum Zuinglio sentire se simularet, Zacharias præsentem magistratu epistolam Calvinus manu scriptam è sinu depromptit, rogans, num manum suam agnosceret. Quum negare non posset, Zacharias epistolam illam coram omnibus

omnibus recitari iussit, in qua Zuinglius, quem jam uti virum Dei laudabat atque excollebat, mille cōviciis lacerabatur. Quæ ex re quum magnum sibi conflatum odium sciret, relicta Berna Argenterorum concessit, à Bucero iterum amice humaniter exceptus, ubi suas uterque opiniones cū Lutheri deliriis miscendo, rursus novam religionis formulam commenti sunt. Ibidem rogatus à Bucero Calvinus, Gallis quibusdam exsulibus cōcionandi munus suscepit. Hic ille cætus est, quem primam Gallicanam vocant Ecclesiam; eo in primis notabilis, quod ex proscriptis ac fugitivis cōstabat. Ait Calvinus, eadem protestatione se à Bucero, quæ præstantissimum Christi servum appellat, eademque obsecratione qua à Farello quasi coactum, munus id suscepisse, proposito inter alia Ionæ Prophetæ exemplo, quo vehementer fuerit commotus. Sic ergo Calvinus Argenterati Dei Verbum aliquamdiu interpretatus est, eo fere modo quo Professores sive Doctores in scholis è cathedra solent; nullum tum adhuc constituto ordine (si modo in tanta confusione ullus ordini locus esse potest) nulla certa politica, quæ paullatim postea fuit introducta. Simile enim quid quale Genevæ antea, Calvinus moliri hic non audebat. Quamvis autem Bucerus non in omnibus cum ipso sentiret, liberam tamen ei quæ vellet dicendi ac docendi potestatem permittebat. Erat vero Bucerus, cujus libro II, frequens fit mentio, ex Dominicano Monacho, apostata, qui Lutheri contra Ecclesiam scriptis ac concionibus excitus, abjecto cucullo statim juvenculam laborum sociam sibi adscivit; eaque mortua, duas deinde unam post aliam superinduxit. Videmus vero plebrosque istos Reformatores ad nullam aliam rem tanta cupiditate atque ardore convolasse, quam ad incestas ejusmodi nuptias: quæ sane Reformatio longe discrepat ab ea quam S. Ioannes virginitate sua instituit, & consilio suo approbavit. Calvinus Ideletam Burensem, Joannis Estordeurii Leodiensis quondam civis, anabaptistæ, viduam, à se conversam, uxorem duxit, illam quidem adhuc integræ ætate & formæ florentem, sterilem tamen. Antonio vero Calvino fratri uxorem dedit Antverpiensis civis, Nicolai de Fer nomine, qui foro fraudulentè cesserat, & Genevæ, ubi Spiritus S. portam quam latissime omnibus aperiebat, tamquam ad asylum confugerat, filiam simulq; officinam ei librariam instruxit, ut tanto facilius libros suos per fratrem posset distrahere. Sed misero huic

infelix hoc evenit conjugium, filia ipsius in adulterio deprehensa, & Genevæ publice à carnifice virgis cæsa: quæ infamia Calvinum ad insaniam fere redegit. Id Beza in Præfatione super Iosue quasi leviter intendo digito innuere videtur. Quæ enim dixisset, Calvinum domum omni scortationis infamia caruisse, addit, Deum tamen ejusdem patientiam per eos qui proxima cognatione ipsum attingebant exercuisse. Idem tamen, atque adeo multo pejora Iacobo ac Davidi accidisse. Eodem infortunio Theodori Beza neptis Dionysia nomine, Cornelii cujusdam Hebraica linguæ apud Genevenses Professoris uxor, involuta fuit, tanto tamen felicior, quod sive Beza respectu & auctoritate, magistratu connivente, sive paullatim jam collapsa disciplina, à virgarum supplicio immunis fuit. Falluntur enim, qui apud Genevenses adulterii reos capitali supplicio affici putant. Ipsum Beza audiamus, qui ut Magistri sui Calvini mansuetudinem in majus extolleret, quævis, inquit, in omni bene constituta civitate adulteri morte digni judicentur, Genevæ tamen Calvino vivente, nullum simplex adulterium morte fuisse punitum.

VI. In hoc suo exsilio Calvinus ad Ratisbonensia comitia Anno M. D. XL. Argenterato unâ cū Bucero profectus, quantum poterat, sententiam suam de Cœna Domini vel occultabat, vel ambiguis verbis ita pingebat, ut quamvis cum Zuinglio idem quodammodo sentire videretur, nihilominus tamè peculiare quid saperet, & ab omnibus fere dissentiret. Quod animadvertentes Lutherani, velut agmine facto classicum cecinerunt, ac cœlū ac terrā contra ipsum inclamarunt. Hic ille fons est & scaturigo acerbissimorum dissidiorum quæ inter Lutheri & Calvini discipulos postea exititerunt: hæc illa Pandoræ pyxis est, ex qua tot probra, convicia, ac bella etiam proruperunt: quæ contentiones ut hætenus sedari non potuerunt, ita numquā sedari poterunt, quum Lutherani Calvinistas multo majori odio prosequantur quam ipsos Catholicos, ut suo loco ostendam. Hæc illa comitia sunt, quæ ad dissidia religionis tollenda, Wormatiæ inchoata, ac Ratisbonæ continuata, nullum alium exitū habuerunt, quam quod eadem vehementius deinde gliscere cœperunt: quibus, magni nominis ab utraque parte Theologi interfuerunt: Calvino interim opiniones suas sedulo occultante, ut quibus apud Lutheristas & Melanchthoniops, cum Catholicis concordiam tentantes, locū minime fore facile intelligebat: quævis animi sui sententia in responso ad